

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut "Menéndez y Pelayo"

Via Augusta, 140
Tel. 93 200 27 55
Fax 93 200 22 56
a8013226@xtec.cat
08006 Barcelona

PROJECTE D'APRENTATGE-SERVEI A L'INSTITUT MENÉNDEZ Y PELAYO

1. Títol del projecte : Un Institut Museu

2. Breu resum del projecte:

L'Institut Menéndez y Pelayo s'ubica en l'edifici racionalista que Jaume Mestres i Fossas va dissenyar per desenvolupar l'activitat pedagògica de la Mútua Escolar Blanquerna dirigida per Alexandre Galí. És un edifici amb dues històries: una abans de la guerra amb Blanquerna i una altra després de la guerra quan el centre és espoliat, Galí depurat i algun membre del professorat de l'Institut Salmerón que no s'havia significat amb la República s'hi trasllada.

Aquest fet és prou singular per no desaprofitar-lo des d'un punt de vista didàctic. L'alumnat de 1r d'ESO de l'Institut estudia la història de Catalunya des de la República fins els nostres dies i la transformació del barri de Sant Gervasi i algun dels seus ciutadans il·lustres (Joan Maragall, Mercè Rodoreda, Antoni Tàpies). Hi ha un material didàctic que es treballa en el treball de síntesi de 1r i s'ha museïtzat l'institut per tal de donar a conèixer la seva història. Conèixer aquesta història fa que els alumnes es sentin orgullosos del lloc on estudien i els fa respectuosos amb l'espai i les persones que l'ocupen. A través d'activitats d'aprenentatge-servei vinculades a aquest projecte de la història de l'Institut, volem que els alumnes es converteixin en experts d'aquesta història per explicar-la a la ciutadania que visita el centre en motiu d'actes diversos que organitza la comunitat educativa. Els alumnes aprendran a partir de les entrevistes amb avis ex-alumnes del centre la història del l'institut i del país per després poder oferir el servei de guiatge als grups que visiten l'institut. També hi haurà un aprenentatge tècnic en la realització de documentals per enregistrar la història oral dels ex-alumnes del centre i així poder oferir el servei de la divulgació d'aquesta història.

3. Nom i dades generals del centre o entitat responsable:

Nom del centre o entitat responsable: Institut Menéndez y Pelayo

Adreça: Via Augusta, 140-142

Població: Barcelona

Codi postal: 08006

Telèfon: 932 002 755

4. Altres centres o entitats que participen en el projecte

- Escoles del Patronat Escolar de l'Ajuntament de Barcelona creat l'any 1922 (veure web de la Xarxa d'Escoles Històriques de Barcelona-XEHB)
- Amics de la UNESCO (programa DiversaCat)
- Centre de recursos pedagògics de Sarrià- St. Gervasi.
- Camp d'Aprenentatge de Barcelona-ciutat.
- Direcció de Serveis a les persones del Districte de Sarrià-St. Gervasi.
- Universitat Autònoma de Barcelona, servei d'Arqueologia i Ensenyament.
- Arxiu gràfic del districte de Sarrià- St. Gervasi.

5. Edat, nivell escolar i àmbit educatiu dels participants

L'alumnat que participa en aquest projecte és alumnat de català de 2n d'ESO com a periodistes i els alumnes de l'optativa d'informàtica de 4t com a realitzadors del documental.

6. Característiques de les persones destinatàries del servei

Les persones destinatàries del servei són de tipologia diversa:

- a. Els avis ex-alumnes de Blanquerna o del Menéndez y Pelayo podran recordar el temps passat a Blanquera o al Menéndez i l'alumnat del centre podrà conèixer els fets històrics de la República, la guerra civil i el franquisme a partir del treball amb les fonts orals dels avis entrevistats. El treball amb els avis també posarà en valor el respecte que hem de tenir a les generacions precedents per entendre que el que som avui és gràcies a l'esforç i treball de les generacions que ens han precedit.
- b. Els amics de la UNESCO en el marc del seu programa DiversaCat , que té per objectiu facilitar la integració a la llengua i la cultura catalanes dels alumnes nous, participen en el projecte aportant un voluntari tècnic en realització de documentals.
- c. Amb les escoles del Patronat escolar hi haurà un intercanvi d'experiències entre l'alumnat. Els nostres alumnes explicaran la història de l'institut i la transformació del barri als seus alumnes i aquests faran el mateix en els seus centres. Aquest projecte també servirà per donar a conèixer millor l'oferta educativa de l'institut en els centres de primària adscrits o en altres centres propers.
- d. L'arxiu gràfic de Sarrià-St. Gervasi tindrà a la seva disposició tot l'arxiu fotogràfic i documental del centre i a canvi ens ajudarà a organitzar l'arxiu històric de l'institut i donarà formació als alumnes interessats en arxivística.

També promourem la visita a l'Arxiu històric del Districte per conèixer el tipus de documentació que es guarden de la història de St. Gervasi de Cassoles.

- e. El Centre de Recursos pedagògics del districte dona servei al projecte en el marc de l'any dedicat a la gent gran.
- f. El Camp d'Aprenentatge de Barcelona col·labora amb el projecte coordinant el grup de xarxa de les Escoles del Patronat i a canvi el centre li ofereix la possibilitat de fer la ruta guiada del museu o del barri a altres centres de la ciutat o de Catalunya.
- g. La Direcció de Serveis a les persones col·labora connectant les entitats del districte interessades en l'aprenentatge-servei amb l'institut.
- h. *Un Institut Museu* s'inscriu en el projecte d'àmbit català "L'Escola Adopta un Monument" que està impulsat des del Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament del Centre d'Estudis del Patrimoni (CEPAP) de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest projecte pretén apropar l'alumnat dels centres educatius de Catalunya al seu entorn a partir de l'adopció d'un element patrimonial significatiu de la localitat, tot incloent el seu estudi i promovent la seva protecció i divulgació entre les famílies del centre o centres de l'entorn i el veïnat o poble on es troba ubicat el centre escolar.

7. Objectius i tipologia dels aprenentatges

1. Formar a l'alumnat com experts de la història del centre i divulgar-la a la ciutadania en un projecte d'aprenentatge-servei.
2. Promoure activitats d'aprenentatge-servei amb institucions de la ciutat.
3. Crear materials divulgatius per conèixer la història del centre.
4. Adequar els espais històrics del centre per divulgar-ne la història.
5. Respectar i estimar el que envolta a l'alumnat.
6. Establir vincles amb gent de la 3ª edat.
7. Aprendre a utilitzar les fonts orals en la investigació històrica.
8. Fer un recull de les històries de vida dels ex-alumnes del centre.

L'interès pedagògic d'aquesta iniciativa rau tant en el treball d'investigació escolar promogut entre els / les alumnes, fonamentat en una metodologia didàctica basada en la construcció de nous coneixements a partir de l'observació, l'anàlisi i experimentació, com la promoció d'actituds cíviques i participatives de l'alumnat en el seu entorn proper. Ambdós aspectes permeten avançar cap a la implicació de l'alumnat en la seva pròpia formació convertint-se en experts capaços d'explicar als altres la realitat estudiada. El repte del projecte es troba en la capacitat real de fer actors de tot el procés d'investigació i divulgació a l'alumnat.

D'altra banda, les fonts orals se'ns presenten com una metodologia molt adequada. Les seves tècniques, entre les quals destacaríem el mètode biogràfic, les històries de vida i els relats de la vida escolar, es poden utilitzar en el doble vessant de la

investigació històrico-educativa i com a instrument de treball dins l'aula. En el nostre projecte la seva principal aportació és la possibilitat de reconstruir la memòria escolar i d'un moment de la història de Catalunya recuperant els fets amb el valor afegit de la subjectivitat de les persones que les relaten a les noves generacions.

8. Calendari i descripció de les fases del projecte

1. Fase de planificació (octubre-desembre):

- Disseny dels materials de divulgació: pàgina web, vídeo...
- Contactar amb les persones i entitats destinatàries del servei
- Formació del grup d'alumnes experts en la història del centre que faran de guies i les entrevistes.
- Selecció dels nous espais del centre a adequar per divulgar la història: arxiu històric...

2. Fase d'execució del projecte (gener- maig):

- Realització de les entrevistes i el documental.
- Buidatge de les entrevistes i reconstrucció de la memòria històrica.
- Realització de la pàgina web amb la difusió del projecte.
- Adequació dels nous espais per divulgar la memòria del centre.

3. Fase de divulgació del projecte (setembre-novembre)

- Acte de presentació del projecte a la sala d'actes de l'institut.
- Presentació del projecte a la 5ena trobada d'intercanvis d'aprenentatge-servei.
- Difusió del projecte en els mitjans de comunicació.